

Ook ik kan naar de BSO!

*Een kwalitatief onderzoek naar de behoeftes van ouders wat betreft de opvang van hun kind
met een extra ondersteuningsbehoefte op een reguliere BSO*

Student: F. Wiggers (S5769787)

Begeleider: Dr. E. Kamphorst

Tweede beoordelaar: Dr. A.A. De Boer

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, Master Pedagogische Wetenschappen

(track: Orthopedagogiek)

Masterhese Orthopedagogiek (PAMA5198)

31 mei 2024

Aantal woorden:11163

Samenvatting

In Nederland werken we toe naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen ongeacht zijn achtergrond of beperking mee kan doen in de samenleving. Dit streven is er ook op een buitenschoolse opvang (BSO). Er is nog relatief weinig onderzoek is uitgevoerd naar hoe dit kan worden vormgegeven. Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte hebben extra zorg en aandacht nodig om mee te kunnen doen op een reguliere BSO. Deze hulp is niet standaard aanwezig op een reguliere BSO. Ouders weten vaak veel over de begeleiding die hun kind nodig heeft en moeten daarom worden betrokken bij hoe de begeleiding op een BSO zou moeten worden vormgegeven. In dit kwalitatieve onderzoek zijn vijf semigestructureerde interviews afgenomen met ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op een reguliere BSO. Doormiddel van een thematische analyse is de data geanalyseerd. Uit de resultaten blijkt dat de kinderen hulp nodig hebben op sociaal-emotioneel vlak, zindelijkheid en het stimuleren om mee te doen met activiteiten. Deze groep kinderen heeft baat bij een vaste, duidelijke structuur en meer toezicht van volwassenen. Ouders geven aan dat meer contact met de pedagogisch medewerkers bijdraagt een goede samenwerking. Er moet voldoende speelmateriaal op de groep zijn zodat kinderen niet altijd hoeven te delen. Er moeten kleinere groepen zijn met ruimtes waar kinderen tot rust kunnen komen. Scholing van pedagogisch medewerkers draagt bij aan betere handvatten voor de begeleiding en meer begrip voor het kind. Het wordt aanbevolen om in vervolgonderzoek de onderzoekspopulatie uit te breiden en ouders met wisselende achtergrondkenmerken te bevragen.

Abstract

In the Netherlands, we are working towards an inclusive society where everyone, regardless of their background or disabilities, can participate fully. This goal extends to after-school care. Relatively little research has been conducted on how this can be achieved. Children with additional support needs require extra care and attention to participate in a regular after-school care group. The support that these children need is not typically available in the Dutch after-school-care system. The parents of this children often have extensive knowledge about the help that these children require. Therefore, it is important to involve parent in how the support should be provided in the after-school care. In this qualitative study, five semi-structured interviews were conducted with parents of children with additional support needs attending a regular Dutch after-school care. The data were analyzed through thematic analysis. The results indicate that children need help in their social-emotional development, toilet training,

and encouragement to participate in activities. This group of children requires more supervision to ensure their safety and benefit from a smaller group with more structure. Parents report that increased contact with childcare professionals contributes to good collaboration. There should be sufficient play materials in the group. Additionally, there should be adequate spaces where children can rest. According to parents, training for childcare professionals contributes to better tools for guidance and a greater understanding of the child. It is recommended that future research expands the study population and includes parents with diverse background characteristics.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Abstract	2
Inleiding	6
Methode.....	11
Onderzoeksdesign	11
Populatie en Steekproef.....	11
Procedure.....	11
Onderzoeksinstrumenten	12
Analyse.....	13
Resultaten	15
Begeleiding.....	15
Samenwerking Tussen Pedagogisch Medewerker en Ouders	19
Vormgeving	20
Activiteiten	22
Praktische Zaken	23
Samenhang Resultaten	24
Discussie	26
Beantwoording Onderzoeksvraag	26
Methodologische Reflectie.....	30
Aanbevelingen.....	32
Conclusie.....	33
Literatuurlijst.....	35
Bijlage A: Interviewleidraad	41

Bijlage B: Informatie- en toestemmingsformulier	45
Bijlage C: Codeboom	49

Inleiding

In 2021 heeft de Europese Commissie een strategie goedgekeurd om het leven van personen met een handicap¹ wereldwijd te verbeteren. Mensen met een beperking moeten op voet van gelijkheid toegang krijgen tot faciliteiten als justitie, onderwijs, cultuur, sport, werk, toerisme en gezondheidszorg (European Union, 2021). Ditzelfde wordt benadrukt in het VN-Verdrag Handicap uit 2016 (Rijksoverheid, z.d.a.). Nederland heeft, als lid van de Europese Unie (EU), de plicht om zich in te zetten om de rechten van personen met een beperking te verbeteren. Er wordt in Nederland dan ook gestreefd naar een inclusievere samenleving waarbij elke burger, ongeacht zijn geloof, sociale klasse, seksuele oriëntaties, kunde of beperkingen zich ingesloten voelt in de maatschappij (Rijksoverheid, 2020 ; Zemni et al., 2018). In een tijd waarin inclusiviteit steeds belangrijker is geworden in onze samenleving, is dit ook terug te zien in de rechten van kinderen. In het Verdrag Inzake de Rechten van het Kind staat beschreven dat elk kind met een beperking recht heeft op aangepaste zorg, onderwijs en training, waardoor de zelfstandigheid van het kind wordt bevorderd. Hierbij is het uitgangspunt een zo volledig mogelijke integratie in de maatschappij om later zo goed mogelijk mee te kunnen draaien in de samenleving. Op plekken waar kinderen komen dient aandacht te zijn voor het creëren van een inclusieve samenleving (UNICEF, 2019). De afgelopen decennia is het in Nederland steeds gebruikelijker geworden om kinderen op te vangen op een BSO. Sinds het in 2007 verplicht is gesteld voor scholen om voor- en naschoolse opvang te verzorgen met als doel dat ouders gemakkelijker werk en zorg voor hun kinderen kunnen combineren, is er groei geweest in de hoeveelheid kinderen die een BSO bezoeken (Veen et al., 2008). De BSO heeft een steeds belangrijkere rol in het dagelijks leven van kinderen, maar er is nog weinig onderzoek uitgevoerd naar hoe inclusiviteit op de BSO kan worden vormgegeven (Boogaard et al., 2008).

Plantenga et al., (2017) beschrijven dat een BSO bijdraagt aan de sociale, cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen. Op een BSO doen kinderen ervaringen op in het samenleven met anderen. Kinderen moeten met elkaar overleggen en conflicten oplossen (Schreuder et al., 2011). Daarnaast blijkt uit onderzoek van Alexander en collega's (2007) dat kinderen die naar een BSO gaan betere academische prestaties laten zien dan kinderen die niet naar een opvang gaan. Op een BSO is er aandacht voor het ontwikkelen van talenten van kinderen op intellectueel, lichamelijk en creatief terrein (Schreuder et al., 2011).

¹ In de literatuur worden verschillende termen gebruikt voor mensen met een beperking, handicap of extra ondersteuningsbehoefte. Verderop in de inleiding wordt beschreven welke definitie in dit onderzoek wordt gehanteerd.

Het is belangrijk dat ieder kind zo vroeg en breed mogelijk de kans krijgt om zich op deze vlakken te mogen ontwikkelen om zo kansarmoede te voorkomen (Smid et al., 2022 ; Halpern, 2000). In het regeerakkoord van 2021 staat de ambitie om de kansengelijkheid van kinderen te vergroten door te investeren in de kinderopvang en de kwaliteit van de kinderopvang te verbeteren (Coalitieakkoord, 2021). Naast dat een BSO bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind, heeft het ook een belangrijke economische functie. Door opvang mogelijk te maken kunnen ouders beter participeren op de arbeidsmarkt.

Ondanks de ambities van de overheid en de belangrijke functies van de BSO, is het voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte niet altijd mogelijk om opgevangen te worden op een reguliere BSO (Westerbeek et al., 2007). Bij sommige kinderen verloopt de ontwikkeling niet vanzelfsprekend. Soms is er extra zorg en aandacht nodig vanwege het gedrag, de ontwikkeling of de opvoeding/omgeving van het kind. Voor deze groep kinderen is niet altijd plaats binnen de reguliere kinderopvang (Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang, 2023). Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte gaan vaker naar scholen verder bij hun huis vandaan, waardoor het niet vanzelfsprekend is dat zij gebruik maken van het bestaande aanbod van opvang in hun wijk of woonplaats. Daarnaast zijn kinderen soms niet meer welkom vanwege opvallend gedrag. Voor sommige van deze kinderen is het extra belangrijk dat een opvang veel structuur en veiligheid biedt. De zorg die deze kinderen nodig hebben is nog niet vanzelfsprekend aanwezig op een reguliere BSO in Nederland (Westerbeek et al., 2007).

Er worden in de literatuur meerdere termen genoemd voor deze groep kinderen, zoals 'kinderen met een beperking', 'kinderen met een handicap' of 'kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte'. In dit onderzoek wordt de term 'kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte' gehanteerd. Er is geen landelijke centrale definitie opgesteld voor deze term (Inspectie van het Onderwijs, 2022). Ledoux et al. (2020a) beschrijven de meest gebruikte definitie in het basisonderwijs voor deze term. Het gaat bij de term 'kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte' volgens hen om kinderen in het regulier onderwijs met een eigen leerlijn en/of rugzak en de kinderen in het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs (SBO). Omgaan met kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte vraagt vaak om speciale kennis en begeleiding van de pedagogisch medewerkers op de groep (Westerbeek et al., 2007). Bij begeleiding op de BSO kan worden gedacht aan het uitleggen van sociale situaties en het kind ondersteunen in de emotieregulatie. Ook kunnen er aanpassingen worden gemaakt in wat er van een kind wordt gevraagd (Schreuder et al., 2011).

Ouders weten vaak veel over de begeleiding die hun kind met extra ondersteuningsbehoefte nodig heeft. Zij kunnen de pedagogisch medewerkers op de groep hierover informeren (Van Keulen et al., 2017). Op internationaal niveau is dit vastgelegd in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. In het Verdrag staat beschreven dat de rechten en verantwoordelijkheden van ouders ten aanzien van de begeleiding van het kind dienen te worden eerbiedigt (UNICEF Nederland, 2019). Daarnaast benadrukken verschillende stromingen in de orthopedagogiek het belang van de rol van ouders in de ontwikkeling van hun kind. Een voorbeeld hiervan is de systeemtheorie. De systeemtheorie beschrijft de wisselwerking tussen het kind en de context om hem heen, bestaande uit verschillende systemen. Een kind kan niet los gezien worden van zijn omgeving (Rigter, 2016). Volgens deze theorie vindt de ontwikkeling van een persoon onder andere plaats in microsysteem, een systeem waarin men elkaar in de ogen kan kijken (Bronfenbrenner, 2001). Hiertoe behoort het gezin, maar ook de school en BSO van het kind. Het meso-systeem bestaat uit de interactie tussen verschillende opvoedingssituaties, zoals de afstemming tussen ouder en pedagogisch medewerkers op de BSO. Een goede afstemming tussen ouders en de pedagogisch medewerker is volgens de systeemtheorie belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Wanneer dit niet gebeurt kan dit mogelijk een belemmerend effect hebben op de ontwikkeling van een kind (Van der Horst et al., 2016). Kijkend naar de systeemtheorie is het in het belang van de ontwikkeling van het kind dat er een positieve (werk)relatie is tussen de ouder en de pedagogisch medewerker van de BSO. Uit eerder onderzoek naar wat een goede samenwerking tussen een ouder van een kind met een extra ondersteuningsbehoefte en een professional inhoudt komt naar voren dat ouders waarde hechten aan dat er voldoende tijd wordt vrijgemaakt om te investeren in een samenwerking. Ouders geven aan dat zij het belangrijk vinden dat de professional de tijd neemt om het gezin te leren kennen en dat professionals hen zien een gelijke partner (Klatte et al., 2023). Het Expertisecentrum Pedagogische Kwaliteit Kinderopvang, dat zich inzet voor pedagogische kwaliteit van de BSO, benadrukt dan ook het belang van het betrekken van de expertise van ouders in de vormgeving van de begeleiding. Voor een goede kwaliteit van de begeleiding van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte is volgens hen een samenwerking tussen professionals en ouders nodig (Expertisecentrum Kinderopvang, z.d.).

Er zijn eerder onderzoeken uitgevoerd waarin de expertise van ouders over de begeleiding die hun kind op de BSO nodig heeft is meegenomen. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd op reguliere BSO's en richten zich niet specifiek op kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. Uit deze onderzoeken blijkt dat ouders waarde hechten aan zaken als

kleinschaligheid, rust en dat de kinderen zichzelf terug kunnen trekken. Een goede BSO is volgens deze ouders een plek zoals thuis (Gilsing, 2007). Volgens ouders van kinderen zonder extra ondersteuningsbehoefte moeten kinderen op de ideale BSO vrij zijn om te kiezen of ze mee willen doen aan activiteiten. Er moet worden aangesloten bij hun leeftijd en naarmate zij ouder worden dienen zij steeds meer zelfstandigheid te krijgen. Ouders verschillen in mening of de BSO op dezelfde locatie als de school gevestigd moet zijn. Als de BSO zich wel op een andere locatie bevindt, vinden ouders het belangrijk dat dit wel dichtbij de school in de buurt is. (Ministerie van sociale zaken en Werkgelegenheid, 2021).

De afgelopen jaren is er in Nederland veel aandacht geweest voor inclusiever onderwijs. Dit is het streven naar een onderwijssysteem waar alle kinderen zoveel mogelijk naar dezelfde vorm van onderwijs kunnen gaan (NJI, z.d.a.). De BSO en het Nederlandse basisonderwijs richten zich beiden op kinderen in de leeftijd 4 tot en met 12 jaar en werken beiden aan het bieden van een plek waar kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen, het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden en het werken naar betere zorg voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte (Boink, 2019). Gezien de overeenkomsten van de doelgroepen van het basisonderwijs en de BSO, is het interessant om te kijken welke aspecten van inclusief onderwijs er kunnen worden toegepast bij het toewerken naar een meer inclusievere BSO. Een evaluatie van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) laat zien dat hoewel er nog knelpunten zijn in het passend onderwijs, kinderen over het algemeen positief zijn over de hulp die zij krijgen. Ook blijkt dat deze hulp niet ten koste gaat van de presentaties en het welbevinden van andere kinderen op de groep (Ledoux et al., 2020a). Ouders zijn gemiddeld genomen tevreden sinds de invoering van het passend onderwijs, met name over thema's als 'meer flexibiliteit in de ondersteuning' en 'minder bureaucratie' (Van Eck et al., 2019 ; Van Mieghem et al., 2020). Ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte willen zich graag welkom voelen en serieus worden genomen. Ouders noemen de communicatie en relatie tussen school, ouders en leerling als de kern van hun behoefte (Ledoux et al., 2020b). Uit de evaluatie van het passend onderwijs wordt net als in de bestaande literatuur over het werken naar een inclusievere BSO ook het belang van de samenwerking met ouders benadrukt.

Samenvattend, zijn er nog weinig inclusieve voorzieningen voor buitenschoolse opvang. Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte worden vaak geweigerd vanwege de begeleiding die zij nodig hebben (Westerbeek et al., 2017). Om de begeleiding op de BSO goed vorm te kunnen geven is het van belang dat pedagogisch medewerkers en ouders samenwerken (Expertisecentrum Kinderopvang, z.d.). We hebben inzicht in wat ouders van

kinderen zonder extra ondersteuningsbehoefte belangrijk vinden in de inrichting van de reguliere BSO van hun kind, maar we hebben nog geen goed beeld van deze behoefte van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. Deze studie richt zich op ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op een reguliere BSO. Er wordt gehoopt om inzicht te kunnen krijgen in wat er volgens ouders nodig is om hun kind op te kunnen vangen op een reguliere BSO. Er wordt gekeken naar de wensen van ouders wat betreft de begeleiding, de samenwerking tussen pedagogisch medewerker en ouder en de fysieke inrichting van een BSO omdat deze aspecten belangrijk bleken uit eerder onderzoek.

De onderzoeksvraag luidt: “Wat is er op reguliere BSO’s in Noord-Nederland volgens ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte nodig om hun kind op te kunnen vangen?”. Om antwoord te krijgen op de hoofdvraag zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Welke aspecten in de opvang en begeleiding van een kind met extra ondersteuningsbehoeftes op de BSO vinden ouders belangrijk? Hoe wordt dit nu vormgegeven?
2. Wat is de behoefte van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte ten aanzien van de samenwerking op de BSO?
3. Hoe dient de omgeving op de BSO er volgens ouders eruit te zien?

Methode

Onderzoeksdesign

Er is een kwalitatief cross-sectioneel onderzoek uitgevoerd, waarmee het mogelijk is om gedetailleerde informatie te krijgen van individuele deelnemers aan een onderzoek (Van der Donk et al., 2017). Dit is gedaan in de vorm van semigestructureerde diepte-interviews. Het doel van het onderzoek is de behoeftes van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen wat betreft de opvang van hun kind op een reguliere BSO.

Populatie en Steekproef

De onderzoekspopulatie bestaat uit ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte die in Nederland naar een reguliere BSO gaan. De kinderen op een reguliere BSO zitten in groep 1 t/m groep 8 van de basisschool. De leeftijd van deze kinderen loopt van 4 tot en met 12 jaar (NJI, z.d.b.). Voor de werving van respondenten is er gebruik gemaakt van een gemakssteekproef. Dit betekent dat er participanten zijn bevestigd die voor de onderzoeker gemakkelijk te bereiken zijn (Andrade, 2021). Er is hiervoor gekozen vanwege de beperkte tijd die er staat voor het schrijven van een thesis. Er zijn vier interviews uitgevoerd met enkel de moeder en één interview met zowel de vader en moeder. Vijf van de zes respondenten is hoger opgeleid. Bij één respondent is het opleidingsniveau onbekend. Alle ouders zijn woonachtig in de provincie Groningen. De ouders die zijn bevestigd dragen zorg voor kinderen die extra begeleiding nodig hebben op de BSO. Twee van de kinderen van de ouders die zijn bevestigd zijn geclassificeerd met ASS. Eén kind heeft de classificatie TOS. Een ander kind heeft het syndroom van down en er is een ouder bevestigd van een kind met angstproblematiek.

Er is gestreefd naar theoretische saturatie. Dit houdt in dat er geen nieuwe informatie of inzichten worden gekregen uit nieuwe interviews (Hennink et al., 2022). Bij het coderen is er bij het laatste interview nog nieuwe informatie naar voren gekomen. Dit houdt in dat er geen theoretische verzadiging heeft plaatsgevonden. Gezien de beperkte tijd die er staat voor het schrijven van een scriptie is het echter niet mogelijk geweest om meer ouders te werven.

Procedure

Om respondenten te werven is er contact opgenomen via email met BSO's in Nederland. Ook na het bellen met BSO's is hier geen respons op gekomen. Er is een bericht geplaatst op Facebook en LinkedIn. Via LinkedIn zijn twee respondenten geworven. De vier

andere respondenten zijn geworven via het eigen (professionele) netwerk. Er is voorafgaand aan het interview een informatieformulier (Bijlage B) naar ouders verzonden. Hierna zijn er momenten ingepland om het interview af te nemen. Voorafgaand aan het starten van de opnames hebben respondenten een informed-consent ingevuld waarin zij schriftelijke toestemming gegeven voor het interview en het opnemen van het gesprek.

De interviews zijn afgenomen in maart en april 2024. Het heeft de voorkeur gehad om interviews fysiek af te nemen. Er is gekozen voor bij voorkeur het fysiek afnemen van interviews omdat het onderwerp emoties bij ouders op zou kunnen roepen. Bij een interview dat fysiek wordt afgenomen is de lichaamstaal van de respondent beter af te lezen. Ook kan het fysiek afnemen van interviews bijdragen het comfortabel en veilig voelen van de respondent (Saarijärvi et al., 2021). Vier interviews zijn fysiek afgenomen. Eén interview is via beeldbellen afgenomen aangezien dit de wens van de ouder was. De interviews duurden gemiddeld 45 minuten. De interviews zijn opgenomen met audioapparatuur van de Rijksuniversiteit in Groningen.

Voor het uitvoeren van een onderzoek met menselijke deelnemers, zijn er door de Vereniging van Universiteiten in Nederland (VSNU) een aantal ethische regels opgesteld waar de onderzoeker zich aan dient te houden, ter bescherming van de respondenten (Brink, 2023). De data die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen zullen enkel voor dit onderzoek worden gebruikt. De persoonlijke gegevens van ouders en kinderen zijn zo beschreven dat ouder en kind niet te herleiden zijn. De interviews, en de transcripten hiervan, zijn opgeslagen op de Y-schrijf van de Rijksuniversiteit Groningen. Er zijn geen beloningen gegeven voor het meedoen aan het onderzoek. Hoewel een beloning bij kan dragen aan een grotere groep participanten (Sharp et al., 2006), waren hier geen middelen voor beschikbaar.

Onderzoeksinstrumenten

Om data te verzamelen, is er gebruik gemaakt van semigestructureerde diepte-interviews. Bij deze vorm van interviewen zijn er voorafgaand al wel vragen opgesteld, maar kan er nog wel worden afgeweken van de volgorde. Ook maakt deze vorm van interviewen het mogelijk om door te vragen op de antwoorden. Een semigestructureerd diepte-interview geeft de respondent daarnaast de mogelijkheid om volledig vrij te kunnen antwoorden. Het levert een breed en diep inzicht op het individuele perspectief van de respondent (Plochg et al., 2007).

Voorafgaand aan de interviews zijn twee pilot-interviews afgenomen waarmee de interviewvragen kunnen worden getest en de onderzoeker inzicht krijgt in welke vragen al

goed zijn vormgegeven en welke vragen nog verbeterd kunnen worden (Majid et al., 2017). Bij het afnemen van de pilot-interviews voor dit onderzoek kwam naar voren dat er meer aandacht mocht zijn voor het onderdeel van de fysieke inrichting van een BSO en dit onderwerp nog te algemeen bevraagd was. Er zijn drie meer specifieke vragen toevoegt over de groepsgrootte, speelmateriaal en activiteiten. Daarnaast werd duidelijk dat een duidelijke omschrijving van het begrip ‘begeleiding’ nodig was, zodat de respondent over hetzelfde begrip sprak als de onderzoeker.

Om richting te geven aan het interviews is er voorafgaand een interviewleidraad opgesteld. Hierin wordt beschreven welke onderwerpen er worden besproken (Van der Donk et al., 2017). In het eerste deel van het interview is er aandacht geweest voor het op zijn gemak stellen van de ouder door vragen te stellen waarbij ouders iets positiefs over hun kind kunnen vertellen. De deelvragen zijn opgedeeld in drie thema’s waar naar is gevraagd, dit gaat om de thema’s ‘begeleiding’, ‘samenwerking tussen ouder en pedagogisch medewerker’ en ‘vormgeving’. Bij alle thema’s is gevraagd naar wat ouders goed vinden gaan en welke behoeftes ouders nog meer hebben.

Analyse

De opgedane data uit de interviews is geanalyseerd door middel van een thematische analyse. Een thematische analyse kan worden gebruikt om thema’s en patronen in data te identificeren. Deze methode wordt vaak gebruikt bij een kwalitatief onderzoek (Braun et al., 2006). De interviews zijn na afloop getranscribeerd. Bij kwalitatieve analyses wordt interpreteren van data beïnvloed door onze subjectiviteit zoals (werk)ervaring en normen en waarden (Braun et al., 2020). Het is daarom belangrijk om het proces van het onderzoek goed in kaart te brengen (Attride-Stirling, 2001). Er is voor gekozen om precies uit te schrijven wat de respondent heeft gezegd zodat dit voor andere onderzoekers te herleiden wat er daadwerkelijk door de respondent is gezegd. De transcripten zijn gecodeerd met behulp van het programma Atlas.ti. Er is gebruik gemaakt van een mix tussen een deductieve en inductieve wijze van data analyseren. Op basis van het theoretisch kader zijn voorafgaand drie thema’s opgesteld. Dit gaat om de thema’s ‘begeleiding’, ‘samenwerken’ en ‘vormgeving’. Dit is een deductieve wijze van coderen (Van Lanen, 2010). Vervolgens is er open gecodeerd. Dit houdt in dat er codes aan tekstfragmenten zijn gehangen (Van der Donk et al., 2017). Met het axiaal coderen waarbij er codes samen worden gevoegd tot een thema, zijn er twee nieuwe thema’s naar voren gekomen. Deze thema’s zijn op een inductieve wijze gevormd (Boeije,

2005). Een mix van deductieve en inductieve wijze van data analyseren leidt het ontwikkelen nieuwe inzichten met verantwoorde aanbevelingen in de praktijk (De Boer, 2016).

Resultaten

De resultaten zijn opgedeeld in vijf verschillende thema's. Drie thema's zijn op een deductieve wijze verkregen, dit zijn de thema's 'begeleiding', 'samenwerking tussen ouder en pedagogisch medewerker' en 'vormgeving. De thema's 'activiteiten' en 'praktische zaken' zijn op een inductieve wijze verkregen. Er wordt bij elk thema, en de hierbij behorende subthema's, wordt aandacht besteed aan wat de behoefte van ouders zijn. Aan het einde van dit hoofdstuk zal er aandacht worden besteed aan hoe de thema's zich tot elkaar verhouden.

Begeleiding

Alle vijf de respondenten gaven aan dat hun kind extra begeleiding nodig heeft om mee te draaien op de BSO. Eén van de kinderen heeft gedurende de hele dag op de BSO individuele begeleiding nodig om naar de BSO te kunnen gaan. De vier andere kinderen hebben geen individuele begeleiding (meer). In deze alinea zal worden ingegaan op welke gebieden de kinderen volgens ouders begeleiding nodig hebben en hoe ouders wensen dat deze begeleiding wordt vormgegeven. Er is onderscheid gemaakt in aanpassingen in de begeleiding voor een individueel kind en aanpassingen die in een groep zouden moeten worden gemaakt om de begeleiding beter uit te kunnen voeren. Vervolgens is er een subthema over wat er volgens ouders verbeterd kan worden aan de rol van een pedagogisch medewerker wat betreft het geven van de begeleiding.

Begeleiding Gericht op het Kind met Extra Ondersteuningsbehoeften

Alle kinderen van de bevraagde ouders hebben een individuele ondersteuningsbehoefte. Vier van de vijf kinderen van de bevraagde respondenten hebben hulp nodig bij de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ouders gaven aan dat dit kan gaan om het aangaan van contacten met andere kinderen, uitleg van sociale situaties en hulp bij het reguleren van emoties. Zo noemt respondent 5 dat haar kind boos kan worden wanneer hij iets moet delen met andere kinderen.

"Ja, ja dat delen dat is moeilijk. Voor alle kinderen en zeker als hij dan op dat moment dat in zijn hoofd heeft." – I5, Regel 214.

Respondent 1 gaf aan dat haar kind begeleiding nodig heeft om contact aan te gaan met andere kinderen. Bij het omschrijven van de ideale begeleiding op de BSO geeft deze respondent het volgende aan:

“En ik denk daarna dat zij haar helpen om in contact met andere kinderen te komen. Dus haar net even dat zetje geven. Ja en als ze daar geen zin in heeft dan zal ze dat ook niet gaan doen”- II, Regel 83.

Vier van de vijf respondenten benoemt dat hun kind een zetje van een pedagogisch medewerker nodig heeft om contact te zoeken met andere kinderen op de groep. Bij drie kinderen gaat het vooral om het aangaan van sociaal contact. Wanneer de kinderen spelen zou het fijn zijn als de pedagogisch medewerker dit begeleid, maar dit mag ook op afstand gebeuren. Bij één kind is het volgens de ouder noodzakelijk dat er een pedagogisch medewerker het spel tussen het kind en andere kinderen begeleid. Wanneer dit niet gebeurt en het kind wordt boos kan het kind fysiek worden en een ander pijn doen.

Twee van de vijf kinderen van de respondenten hebben begeleiding nodig bij zindelijkheid. Eén kind draagt nog een luier en heeft hulp nodig bij het verschonen. Respondent 2 geeft aan dat haar kind hulp nodig heeft bij het poepen op de WC.

“Ze vindt het spannend om dat op nieuwe plekken te doen”. “Ze heeft nodig dat iemand even meeloopt, even rustig bij haar blijft zitten en zorgt dat ze ontspant.”.
“Vooral de eerste dagen kwam ze thuis en zat er weer poep in de onderbroek”. -I2, Regel 86.

Het kind van respondent 2 heeft de begeleiding bij de zindelijkheid niet ontvangen. Nu zij ouder wordt gaat het steeds beter met de zindelijkheid. Respondent 2 geeft aan dat het zou helpen als het personeel meer tijd heeft om een kind hierbij te begeleiden. Ze merkte dat het personeel dit wel zou willen, maar dit nu niet in hun takenpakket valt.

Zoals eerder beschreven, heeft één van de vier kinderen uit dit onderzoek individuele begeleiding en vier kinderen worden begeleid door de pedagogisch medewerkers op de groep. Ouders geven aan dat hun kind baat heeft bij extra aandacht ten opzichte van leeftijdsgenoten. Zij vinden het belangrijk dat de medewerkers momenten zoeken waarop zij één op één contact met het kind hebben. Dit kan zijn door met het kind een activiteit te ondernemen of een gesprekje aan te knopen.

“Wat ze nu doen, ik merk dat als ze de aansluiting niet vindt met de kinderen dat ze wel proberen in ieder geval zodra een leidster wat tijd over heeft, dat die leidster wat met haar gaat doen. En ik vind dat wel ja, ik vind dat wel minimaal en ik ben er ook wel heel blij om dat ze dat doen.” – II, Regel 93.

Aanpassingen in de Groep

Naast de aanpassingen in de individuele begeleiding van een kind noemen ouders ook wensen wat betreft de begeleiding voor de groep. Het gaat hierbij om aanpassingen die niet enkel voor de kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte gelden, maar wat van invloed is op de gehele groep. Vier van de vijf respondenten geeft aan dat hun kind meer dan leeftijdsgenoten baat heeft bij een gestructureerde omgeving. Het is volgens ouders belangrijk dat de regels duidelijk zijn en er duidelijkheid is over wat er van een kind wordt verwacht. Respondent 4 vertelt dat door het ontbreken van een duidelijke structuur haar kind moeite heeft om tot spel te komen en daardoor rondjes op de groep loopt. Respondent 4 geeft aan dat het helpend kan zijn voor haar kind om een bord op te hangen met de planning van de dag en hierbij vaste eetmomenten in te plannen. Respondent 5 geeft aan dat haar kind beter zijn emoties kan reguleren wanneer hij duidelijke instructies heeft en weet wat er van hem wordt verwacht. Er lijkt sprake van een mogelijke samenhang tussen structuur bieden en de sociaal emotionele ontwikkeling.

In het onderzoek komt naar voren dat ouders waarde hechten aan voldoende rustmomenten voor het kind. Ouders hebben de wens dat pedagogisch medewerkers oog hebben voor overprikkeling van hun kinderen. Respondent 2 geeft aan dat als haar kind thuis komt van een dag naar de BSO zij merkt dat ze overprikkelt kan zijn

”Ja, ja, weet je als ze daar niet is geweest dan komt ze echt wel rustiger thuis. Ik merk dat als ze naar de BSO is geweest dat ze dan wel echt overprikkelt is geweest. En dat komt er thuis dan ook wel uit.” – I2, Regel 121.

Vier van de vijf ouders geeft aan dat hun kind het nodig heeft om door een pedagogisch medewerker gestimuleerd te worden om even een rustige ruimte op te zoeken. Ook een wandeling of een andere, voor het kind ontspannend activiteit, kan helpend zijn om overprikkeling te voorkomen en/of verminderen.

Uit de interviews komt naar voren dat wanneer kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte worden opgevangen open reguliere BSO, die om meer toezicht vraagt om de veiligheid van het kind en de groep te waarborgen. Twee van vijf respondenten geeft aan dat hun kind gedurende de gehele dag toezicht nodig heeft om mee te kunnen komen op de BSO om de veiligheid van hun kind en andere kinderen te waarborgen. Respondent 3 geeft aan dat als er geen toezicht is op het kind hij weg kan lopen en moeite heeft met het inschatten van gevaar. begeleiding is ingezet is dit voorgekomen.

”Ja weggelopen en door een hek gegaan en dat ze hem kwijt waren. Ja en dat is dan voor die begeleiders dan ook heel erg schrikken.” -I3, Regel 148

Respondent 5 geeft aan dat haar kind toezicht nodig heeft van een pedagogisch medewerker om zijn emoties te reguleren. Aangezien het kind fysiek kan worden wanneer hij boos is, is het voor de veiligheid van de groep nodig dat een pedagogisch medewerker dichtbij is die zijn emoties kan observeren en op tijd kan helpen het te reguleren wanneer nodig. *“Het is aan de ene kant toch echt opletten dat hij niet in situaties komt waarbij het onveilig is voor andere kinderen. Dus dat is al, dus niet specifiek voor hem maar wel voor de groep he. Dus dat hij in het rood komt. Dus er moet echt opgelet worden op hem.” – I5, Regel 87*

Aandachtspunten rol Pedagogisch Medewerkers

In de interviews benoemen ouders dat de houding van pedagogisch medewerkers ten opzichte van het begeleiden van een kind met extra ondersteuningsbehoefte van belang is. Zij merken dat de begeleiding soepeler verloopt wanneer de pedagogisch medewerkers een open houding hebben naar het begeleiden van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.

“Dus die moeten, dus ze is echt afhankelijk van welke medewerker heb je en welke heeft het empathisch vermogen om die inschatting te maken en het kunnen en het geduld en de tijd ook nog eens om dat te doen.” – I1, Regel 89.

Ouders benoemen dat het begeleiden van een kind met een extra ondersteuningsbehoefte vraagt om een pedagogisch medewerker die beschikt over kenmerken als geduld, empathisch vermogen. Ook is het van belang dat zij het kind kennen en voor het kind vertrouwd zijn. Daarnaast geven ouders aan dat wanneer pedagogisch medewerkers beschikken over meer kennis van de extra ondersteuningsbehoefte van het kind, dit bijdraagt aan meer begrip en een meer open houding. Ook verwachten ouders wanneer pedagogisch medewerkers meer geschoold zullen worden in verschillende ontwikkelingsproblematieken, dit bijdraagt aan handvatten voor een betere begeleiding. Alle vijf de respondenten geven aan dat zij de wens hebben dat medewerkers meer geschoold worden.

”Want je merkt wel, eerst hadden wij die kennis natuurlijk ook niet. Maar je merkt wel echt het verschil uhm, als iemand daar een klein beetje wat vanaf weet. Dat dat heel veel in het begrip ook scheelt.” -I5, Regel 249.

Samenwerking Tussen Pedagogisch Medewerker en Ouders

Positieve Ervaringen in het Contact met Pedagogisch Medewerkers

Twee van de zes ouders vinden dat er op dit moment voldoende contact met de pedagogisch medewerkers is. Zij hebben geen behoefte aan gesprekken over de voortgang van hun kind op de BSO. De andere vier ouders, zien dat medewerkers hun best doen om de begeleiding en samenwerking van hun kind met een extra ondersteuningsbehoefte zo goed mogelijk vorm te geven. Zij hechten waarde aan de inzet die pedagogisch medewerkers tonen en het uitwisselen van ideeën.

Gebrek aan Contact

Zoals hierboven beschreven hebben vier van de vijf ouders behoefte aan meer contactmomenten dan dat er op dit moment mogelijk is. Ouders geven aan dat het lastig kan zijn om een moment te vinden om contact met elkaar te hebben. Dit heeft volgens ouders te maken met dat pedagogisch medewerkers hier vaak geen uren voor hebben.

“Uhm, ja dan, het is heel ingewikkeld om dan met hen een afspraak te maken want zij werken de tijden dat zij ook de kinderen hebben. Dus je kunt, het is best moeilijk om dan eventjes een afspraak te krijgen”. 15, Regel 55.

Een andere ouder geeft aan dat zij in het begin geen contact met pedagogisch medewerkers had. Vooral in de eerste periode had zij het fijn gevonden om meer op de hoogte gehouden te worden.

”Nou op dit moment wordt er wel iets meer gecommuniceerd maar in het begin was ook de communicatie wel heel beperkt. En ik denk dat dat wel, wanneer een kindje net start op de BSO, dat het als ouder zijnde wel fijn is dat je wat hoort wat ze hebben gedaan, uhm, he en in het begin was dat niet.” – 12, Regel 113

Meer tijd voor pedagogisch medewerkers om evaluaties te plannen en meer contact bij de start van een kind zijn dingen die volgens ouders bij kunnen dragen aan het verbeteren van communicatie tussen ouder en pedagogisch medewerkers.

Overdrachtsmomenten

Ouders noemen het overdracht moment als één van de weinige momenten waarop zij pedagogisch medewerkers spreken. Twee ouders geven aan bij het overdrachtsmoment graag informatie te ontvangen over hun kind. Eén van deze twee ouders vertelt dat de pedagogisch medewerkers de tijd nemen om de overdracht goed over te brengen

"Ik merk wel dat zij ten opzichte van andere ouders bij ons heel nadrukkelijk als we haar komen ophalen vertellen van het is goed gegaan vandaag." II – Regel 77.

De andere drie ouders geven aan dat het overdrachtsmoment voor hen geen geschikt moment is om informatie tussen ouder en pedagogisch medewerker uit te wisselen. Zij noemen als reden dat de kinderen erbij aanwezig zijn en zij dit niet altijd mee hoeven te krijgen en druk zijn na een dag op de BSO.

Ja en dat is ook als je je kinderen ophaalt bij zo 'n BSO dan zijn ze zo enthousiast en komen ze naar je toe, dat ze lopen te razen en tieren dat je niet eens een normaal gesprek kunt voeren met iemand daar. Ja af en toe vraag je eens wat, daar is wel een mogelijkheid voor. Vaak zijn mensen ook gewoon bezig. Ik vraag wel vaak van ging het goed, dat ging wel prima allemaal. -I3, Regel 304

Betrokkenheid Ouder bij Vormgeving Begeleiding

Drie van de vijf ouders geven aan meer betrokken te willen zijn bij hoe de begeleiding op de BSO wordt vormgeven. Respondent 1 geeft aan dat pedagogisch medewerkers wel open staan voor tips maar het initiatief vanuit haar als ouder moet komen:

"Ja omdat je wel merkt dat zij te weinig afweten van die TOS. Dus dan kan je maar beter gewoon zeggen hoe het is. En als je dat doet dan staan ze daar ook wel voor open hoor. Om dat anders te doen. Uhm, maar je moet wel vaak dan, even zelf gaan zeggen" – II, Regel 121

De wens van respondent 2 is dat er met name in de eerste periode meer contact zou zijn tussen ouder en pedagogisch medewerker, bijvoorbeeld door een uitgebreidere intake voorafgaand aan de start van een kind op de BSO. Respondent 4 zou graag willen dat er meer overleg is over wat helpend is voor haar kind om mee te komen op een BSO. Zij geeft aan dat zij het soms moeilijk vindt om meer tips te geven omdat ze bang is dat hij dan niet meer welkom is omdat hij te veel vraagt.

"Je kind is al een beetje aangenomen onder bepaalde voorwaarden zeg maar. Dus dat blokkeert ook een beetje. Je wilt ook niet, je kan wel heel hard gaan drukken van ik vind dat jullie het zo moeten doen en hij heeft dit nodig. Maar als dat niet haalbaar is dan zeggen zij op een gegeven moment ook van we trekken de stekker eruit. Dus dat maakt je ook wel kwetsbaar". – I4, Regel 115.

Vormgeving

In deze alinea wordt er aandacht besteed aan hoe de vormgeving van een groep op de BSO er volgens ouders uit zou moeten zien. Hierbij kan worden gedacht aan hoe de ruimte

wordt ingericht, de groepsgrootte en welk speelmateriaal er volgens ouders dient te zijn. Er is aandacht voor waar ouders al tevreden over zijn en waar hun behoeftes nog liggen.

Vormgeving Ruimte

Alle ouders geven aan dat zij graag een rustige, prikkelarme ruimte zouden willen waar kinderen tot rust kunnen komen. Daarnaast geeft respondent 5 aan dat het voor haar kind belangrijk is dat er een ruimte is waar hij heen kan gaan als hij boos is. Dit ontbreekt echter nog op zijn BSO.

“Maar er was bijvoorbeeld ook helemaal geen ruimte voor, we zetten hem even daar als hij, dat hij even tot rust kan komen of iets dergelijks.” - I5, Regel 15.

Daarnaast benoemen ouders dat zij graag veel ruimte zouden willen. Voordelen van een grotere ruimte zijn volgens ouders dat er meer ruimte is voor kinderen op alleen te spelen, er minder prikkels om hen heen is en het daarnaast voor pedagogisch medewerkers helpend is om meer overzicht over de kinderen te hebben. Een ander onderwerp dat meermaals naar voren komt als het gaat om de vormgeving van de BSO, is het creëren van een veilige ruimte. Respondent 3 geeft aan dat zijn kind gevaar niet goed inziet, en daardoor gedurende de hele dag begeleiding nodig heeft om de veiligheid te waarborgen. Ouders maken zich zorgen om zaken als een open speelplein met geen of lage hekken.

”Ja en hij klom toen over het hek. Want ze hadden toen nog bij het buitenspeeltuintje een lager hek en daar klom hij toen overheen. En dat deed hij op school trouwens ook hoor. Maar daar was al wel begeleiding.” - I3, Regel 156.

De ouders die zorgen uitte over de fysieke veiligheid op de BSO hebben kinderen in de kleuterklassen. De andere drie ouders gaven aan dat dit thema op dit moment niet bij hen speelt, maar zij het wel herkennen van toen hun kind in de kleuterleeftijd zat.

Groepsgrootte

Alle ouders geven aan dat hun kind baat heeft bij een kleinere groep en zij de huidige groepen op de BSO te groot vinden. Volgens ouders kan een groep variëren van 20 tot 37 kinderen met twee tot drie pedagogisch medewerkers. Respondent 3 en respondent 4 geven aan dat zij een groep van ongeveer tien kinderen passend vinden voor hun kind. Ook benoemen zij beiden dat het bij grotere groepen helpend zou zijn om te splitsen zodat er minder prikkels in de ruimte zijn. Respondent 4 noemt dat zij graag één of twee begeleiders op tien kinderen zou willen. Respondent 3 vindt één pedagogisch medewerker voor tien kinderen voldoende.

Speelmateriaal

Alle vijf de ouders geven aan dat de BSO over voldoende passend speelmateriaal beschikt. Er zijn onder andere constructiematerialen, knutselpullen en verkleedkleden beschikbaar.

Twee van de respondenten geven aan dat het helpend is om speelmateriaal in het zicht te leggen van kinderen. Zij moeten het kunnen zien en zelf kunnen pakken.

“En ik denk dat dat met name helpend is dat het wel ergens zo staat een beetje in het zicht dat hij het kan pakken. Dus dat je dat aanbiedt en misschien soms even wisselt voor hem”. – I5, Regel 226.

Respondent 5 benoemt dat het voor haar kind belangrijk is dat er voldoende speelgoed is zodat hij niet altijd speelgoed hoeft te delen. Het delen van speelgoed vraagt veel van het kind en kan leiden tot boos gedrag.

Activiteiten

Begeleiding Tijdens Activiteiten

Alle vijf de respondenten geven aan dat zij het belangrijk vinden dat hun kind zelf kan kiezen of hij/zij mee doet aan een activiteit aangezien ze al een hele schooldag hebben gehad en hiervan uit moeten rusten. Wel noemen 4 van de vijf ouders dat hun kind een zetje nodig heeft om mee te doen aan een activiteit.

“Dus hij heeft iemand nodig die hem bij de hand neemt en een activiteit laat zien van wat je zelf kan doen.” – I4, Regel 66.

Om mee te kunnen doen met een activiteit noemen vier van de vijf ouders dat hun kind moet worden voorbereid door te vertellen wat er gedaan gaat worden en de sociale regels van tevoren te benoemen.

“Ja hij heeft dat kader wel even nodig. In het begin van knutselen, hier zijn de spulletjes, de regels ook van, bijvoorbeeld iedereen mag met de spulletjes, dus die zijn niet alleen voor jou en als je wat nodig hebt dan moet je soms even wachten” – I5, Regel 81

Uitjes

Bij vier van de vijf interviews is het onderwerp uitjes aan bod gekomen. Dit stond niet in de interviewvragen, maar is dus een onderwerp dat wel bij ouders speelt. Alle vier de ouders hebben hun zorgen over hoe hun kind mee kan komen bij een uitje. Respondent 4 vertelt dat het voor haar kind niet mogelijk is om mee te gaan naar alle uitjes.

“En niet al die uitjes zijn natuurlijk even geschikt voor hem. En dat is natuurlijk ook wel lastig als je je kind naar de reguliere, dan is dat uitje wel gericht op wat een regulier kind leuk vindt en aankan. En dan is het maar de vraag of hij dat aankan zeg maar. En of het veilig is voor hem zeg maar.” – I4, Regel 105

Of het kinderen wel of niet lukt om mee te doen met een uitje hangt volgens ouders af van verschillende aspecten. Twee respondenten noemen dat een spontaan uitje lastig is voor hun kind, maar een uitje met een goede voorbereiding wel mogelijk is

“Ja misschien wel wat uitleg voor die tijd geven. Van die gaat nu in die auto, en we komen hier straks wel weer. Ik denk dat ze dat wel nodig heeft.” – I2, Regel 199

Ook noemt respondent 3 dat het bij een uitje van belang is dat er voldoende toezicht is van de pedagogisch medewerkers om de fysieke veiligheid te waarborgen.

Praktische Zaken

Wisselingen in Personeel

Vier van de vijf ouders geeft aan dat er veel wisseling is in personeel. Alle vier de ouders geven aan dat het voor hun kind belangrijk is om vaste medewerkers op de groep te hebben. Respondent 5 vertelt dat de wisselingen in personeel grote invloed hebben gehad in het niet mee kunnen komen op de vorige BSO. Door een hoge werkdruk onder het personeel op de BSO zijn volgens deze ouder meerdere pedagogisch medewerkers uitgevallen als gevolg van een burn-out. Hierdoor zijn er wisselingen geweest en zijn de vooraf opgestelde plannen niet doorgevoerd.

“En uhm nou als je dus wisselingen van personeel, of niet genoeg personeel hebt, dan sneuvelt dat en dan heb je ziekte of weet ik veel wat. Dan sneuvelt dat.”. -I5, Regel 61

Respondent 2 noemt de vele wisselingen in personeel als reden dat haar kind meerdere keren thuis heeft gehouden omdat haar kind moeite heeft met wisselingen in personeel.

Indicaties

Wanneer er extra (externe) begeleiding nodig is op de BSO moet er een indicatie worden afgegeven door de gemeente. Drie van de vijf respondenten heeft hier mee te maken gehad. Respondent 3 heeft een individuele begeleider voor hun kind om hem veilig op te kunnen vangen. Ouders geven aan dat het aanvragen van een indicatie om initiatieven van ouders vraagt

”Ja en dat maakt dus uiteindelijk dat als je niet, dat als je dan kijkt naar, inclusiviteit van iemand met een, hij heeft dan wel echt een beperking. Dat het er dan op neer komt dat als hij naar de BSO wil dat je dat dan zelf moet faciliteren, de begeleiding daar.” – I3, Regel 261.

Daarnaast geeft dezelfde ouder aan dat er ook een angst is dat de indicatie wordt ingetrokken. Dit zou betekenen dat het kind niet meer naar de BSO zal kunnen. Respondent 4 wil graag extra begeleiding inzetten om haar kind wegwijs te maken op de BSO. De gemeente heeft aangegeven dat er een indicatie mogelijk is. Echter staat de BSO hier niet achter.

”Toen heeft de gemeente gezegd van nou dat vinden we wel goed. Dan hebben we er met de BSO over gehad en toen heeft de BSO aangegeven van we zijn een reguliere BSO en dat vinden we hier niet passen. En wij vinden dat het prima gaat.” – I4, Regel 66

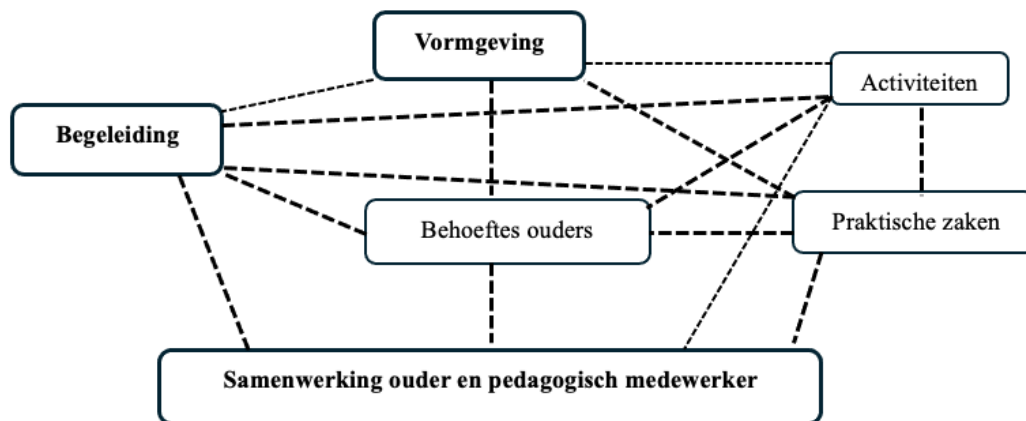
Bij respondent 5 is de indicatie voor individuele begeleiding niet verlengd omdat er geen ontwikkeldoelen waren op de BSO. Omdat het kind zonder individuele begeleiding niet op deze BSO kon blijven moest het kind van BSO wisselen.

Samenhang Resultaten

Er lijkt sprake van een samenhang tussen verschillende thema's. De andere thema's lijken een rol te spelen in hoe de begeleiding op een BSO kan worden vormgegeven. Zo geven praktische zaken, zoals vaste en vertrouwde gezichten op de groep, veiligheid die nodig is om volgens ouders goede begeleiding vorm te kunnen geven en hebben vaste gezichten ook een positief effect op de samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en ouders. De vormgeving van een groep, zoals de groepssamenstelling, lijkt samen te hangen met hoe de begeleiding kan worden vormgegeven en ook of een kind wel of niet met een activiteit mee kan doen. Bovendien geven ouders aan dat wanneer er een vaste, duidelijke structuur in de begeleiding op de groep is het kinderen beter lukt om mee te doen met activiteiten.

Figuur 1.

Thematische map van de behoeftes van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op de BSO

Noot. De dikgedrukte thema's zijn op een deductieve wijze verworven. De andere twee thema's zijn op een inductieve wijze gevormd. Sterkere samenhang is met een dikkere lijn aangegeven. De dunner lijnen geven een minder sterke samenhang aan.

Discussie

Beantwoording Onderzoeksvraag

Dit onderzoek trachtte te achterhalen welke behoeftes ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op een reguliere BSO hebben. Er is gekeken naar de behoefte wat betreft de begeleiding die het kind op de BSO ontvangt, de samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers en de vormgeving van de BSO. Respondenten geven over het algemeen aan dat zij denken dat hun kind baat heeft bij meer begeleiding dan op dit moment op een BSO kan worden geboden. Alle respondenten vinden het belangrijk dat er voldoende samenwerking is tussen de ouder en pedagogisch medewerker, maar wisselen in mening in hoe zij de samenwerking graag zien. De respondenten zouden graag kleinere groepen willen zien met meer pedagogisch medewerkers.

Behoeftes wat Betreft Begeleiding op de BSO

De kinderen uit dit onderzoek hadden verschillende vormen van begeleiding nodig zoals extra ondersteuning bij de sociaal-emotionele ontwikkeling, hulp bij zindelijkheid en het meer aanbieden van structuur en duidelijkheid. Daarnaast vinden ouders het belangrijk dat er voldoende toezicht is om de veiligheid van hun kind en andere kinderen op de groep te waarborgen. Ouders geven aan dat structuur en duidelijkheid niet altijd voldoende aanwezig is op een reguliere BSO. Dit maakt volgens ouders dat er problemen kunnen voorkomen bij het functioneren van het kind op de BSO. Dit komt overeen met een onderzoek van Westerbeek et al. (2007) naar wat kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op een reguliere BSO nodig hebben, waarin het missen van structuur op een BSO ook wordt genoemd. Dit zou mogelijk verklaard kunnen worden doordat kinderen met ontwikkelingsproblematieken meer dan gemiddeld behoefte hebben aan een gestructureerde omgeving. Zo kan een niet-gestructureerde omgeving voor een kind met ASS en het downsyndroom veel spanning en stress opleveren (Boxhoorn, 2016; Schrandt-Stumpel, et al., 2005). Een duidelijke structuur helpt een kind met het downsyndroom om de wereld voorspelbaar te maken (De Bildt et al., 2021). Aangezien de kinderen uit dit onderzoek onder andere ook geclassificeerd zijn met deze ontwikkelproblematieken kan dit verklaren waarom deze ouders een wens uitspreken voor meer structuur op de BSO.

Het niet aanbieden van voldoende structuur kan er volgens ouders voor zorgen dat hun kind beperkt wordt in sociale situaties. Er lijkt sprake te zijn van een mogelijke samenhang tussen deze twee thema's. Kinderen met ASS hebben vaak meer problemen met hun emotieregulatie en worden daarom sneller boos, verdrietig of reageren heftiger op

gebeurtenissen (Cai et al., 2018). Kinderen met ASS kunnen moeite hebben met het begrijpen van hun eigen emoties, maar ook van de emoties en intenties van een ander. Dit kan leiden tot conflicten. Kinderen met ASS hebben daarom baat aan een gestructureerde omgeving waarin zij worden voorbereid en begeleid tijdens een sociale activiteit (De Bildt et al., 2021). Ook kinderen met het downsyndroom kunnen moeite hebben met het reguleren en/of begrijpen van emoties (De Graaf et al., 2022). Kinderen met een taalontwikkelingsachterstand (TOS) hebben moeite met het begrijpen van taal en/of het produceren van taal waardoor het kind in sociale situaties soms anders reageert dan wordt verwacht. Deze groep kinderen heeft baat bij het helpen communiceren met leeftijdsgenoten. Wanneer dit niet gebeurt kan het voorkomen dat het kind zich terugtrekt (Noordzij, 2019). Wanneer kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte worden opgevangen op een BSO is het dus van belang dat er aandacht is voor het begeleiden van sociale situaties.

Meerdere ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte geven aan dat meer toezicht nodig is om hun kind goed op te kunnen vangen op de BSO. Zij wensen dat de ruimte zo is ingericht dat het kind niet zomaar weg kan lopen. Sommige ouders maakten zich zorgen over de fysieke veiligheid van hun kind, bijvoorbeeld dat het kind niet weg moet kunnen lopen of zichzelf of de ander pijn zou moeten kunnen doen. De behoefte van ouders aan meer toezicht op de fysieke veiligheid op een BSO kan worden verklaard door de mogelijke problemen in de emotieregulatie van kinderen met ontwikkelproblematieken als ASS en het downsyndroom, waardoor zij zichzelf of een ander sneller pijn doen en/of weglopen (De Bildt et al., 2021; Schrandt-Stumpel, 2005). Ook werd er gesproken over emotionele veiligheid. Met emotionele veiligheid wordt bedoeld dat kinderen zich veilig voelen bij de pedagogisch medewerkers en andere kinderen op de groep. De groepssamenstelling en interactievaardigheden van de pedagogisch medewerkers hebben hier invloed op. Ook een goede samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en ouders draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid (Boogaard et al., 2009). Essentieel voor het gevoel van emotionele veiligheid op de BSO is dat kinderen zien gezien voelen door de pedagogisch medewerkers. Wanneer zij boos, bang of verdrietig zijn is hebben zij het nodig dat een pedagogisch medewerker hierop let en er wat aan doet (Schreuder et al., 2011). Aangezien ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte aangegeven dat hun kinderen vaker moeite hebben met emoties, kan dit verklaren dat er moet worden geïnvesteerd in het gevoel van emotionele veiligheid.

Behoeftes wat Betreft de Samenwerking Tussen Ouders en Pedagogisch Medewerkers

Uit de resultaten blijkt dat tijdsgebrek bij pedagogisch medewerkers een rol speelt in het ontbreken van een samenwerking zoals ouders die graag willen zien. Het overdrachtsmoment is vaak het moment waarop zaken rondom het kind besproken moeten worden. Ouders zouden graag een apart evaluatiemoment hiervoor willen hebben. Ouders hebben een wens voor het meer delen van ervaringskennis over hun kind met de pedagogisch medewerkers. Ook het hebben van meer pedagogisch medewerkers op een groep zou volgens ouders werken om een kind met een extra ondersteuningsbehoefte beter op te vangen.

Dat het belangrijk is dat ouders een grotere rol krijgen in hoe de begeleiding wordt vormgegeven wordt bevestigd door de systeemtheorie. Zoals in het theoretisch kader geschetst bestaan er volgens deze theorie verschillende systemen die elkaar continue beïnvloeden (Rigter, 2016). De interacties die tussen de pedagogisch medewerkers en ouders plaatsvinden, hebben volgens deze theorie invloed op de ontwikkeling van het kind (Van der Horst et al., 2016). Voorafgaand aan het onderzoek werd daarom verwacht dat ouders een goede samenwerking met de BSO belangrijk vonden. Dit is dan ook uit het onderzoek naar voren gekomen. Ouders wensen meer vaste contactmomenten. Ook zouden zij graag voorafgaand aan de start van een kind op de BSO een startgesprek hebben om tips en handvatten uit te willen wisselen. Aangezien het onderzoek zich enkel heeft gericht op de behoeftes van ouders in de samenwerking, is het niet duidelijk wat de behoeftes van pedagogisch medewerkers zijn. Mogelijk hebben zij andere wensen en behoeftes wat betreft de samenwerking met ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte vergeleken met de ouders uit dit onderzoek. Dit vraagt om een vervolgstudie.

Ouders geven aan dat zij de wens hebben dat pedagogisch medewerkers op de groep meer geschoold worden in de problematiek van kinderen. De ouders uit dit onderzoek verwachten dat dit bijdraagt aan meer begrip voor het gedrag dat het kind laat zien en betere handvatten om met dit gedrag om te gaan. Uit een Amerikaans onderzoek naar de 'best practices' in een inclusieve kinderopvang wordt benadrukt dat zowel de houding van pedagogisch medewerkers wat betreft de problematiek van het kind en de kennis die zij erover hebben bepalend is voor hoe het kind kan worden opgevangen. De pedagogisch medewerkers die zijn geschoold in ontwikkelingsproblematieken laten een grotere bereidheid zien in het opvangen van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte (Mulvihill et al., 2004).

Behoeftes wat Betreft de Vormgeving van een BSO

Wat betreft de omgeving van een BSO benoemen ouders dat een overzichtelijke ruimte, waar er plek is voor kinderen om zich terug te trekken, wenselijk zou zijn. Zij vinden de hoeveelheid kinderen op een BSO-groep te groot. Zij geven voorkeur aan een groep met ongeveer tien kinderen, en één à twee pedagogisch medewerkers. Uit eerder onderzoek blijkt dat ouders van kinderen zonder extra ondersteuningsbehoeften ook aan waarde hechten aan zaken als kleine groepen en rust (Gisling, 2007). Ouders van kinderen met extra ondersteuningsbehoeften noemen daarnaast nog expliciet dat de ruimte veilig moet zijn door bijvoorbeeld hekken om een schoolplein. Er moet voldoende speelgoed zijn dat makkelijk te pakken is voor de kinderen.

Meedoen aan Activiteiten

Uit de resultaten blijkt dat het wisselt is of een kind mee kan doen aan een activiteit op de BSO. Ouders geven in dit onderzoek aan dat zij het belangrijk vinden dat hun kind vrij is om te kiezen of hij mee wil doen aan een activiteit. Dit komt overeen met eerder onderzoek dat is uitgevoerd waarbij ouders van kinderen zonder extra ondersteuningsbehoefte op een reguliere BSO werden bevraagd naar hun wensen wat betreft activiteiten. Ook de ouders uit dat onderzoek benoemden dat zij het belangrijk vonden dat de keuze hiervoor bij het kind ligt (Ministerie van sociale zaken en Werkgelegenheid, 2021).

Naast dat ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte benoemen dat zij het belangrijk vinden dat hun kind mee kan doen aan activiteiten, noemen zij ook dat hun kind het nodig heeft om gestimuleerd te worden om mee te doen. Ook als het kind zin heeft in de activiteit zal hij/zij volgens ouders niet altijd mee doen zonder een zetje van de pedagogisch medewerker. Kinderen met ASS hebben bijvoorbeeld meer moeite met het invullen van vrije spelmomenten. Kinderen met ASS kunnen angstig zijn en hierdoor activiteiten vermijden (De Bildt, 2021). Het stimuleren om mee te doen aan een activiteit gebeurt volgens de ouders uit dit onderzoek nu nog te weinig. Dit wijkt af van wat ouders uit eerdere onderzoeken aangeven. Het belang voor kinderen om zelf een mening te vormen om mee te willen doen wordt benadrukt in artikel 12 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Hierin wordt genoemd dat elk kind het recht heeft om zelf een mening te mogen vormen en in de gelegenheid dient te worden gesteld om te worden gehoord (UNICEF, 2019). Lundy (2007) schrijft dat enkel het recht voor een kind om een mening te geven niet voldoende is. Kinderen moeten volgens haar de mogelijkheid hebben om hun mening te geven, maar moeten hier ook middelen en ondersteuning bij krijgen. Dit zou op de BSO betekenen dat kinderen de ruimte

moeten hebben om aan te geven of zij wel of niet mee willen doen, maar het hiervoor wel belangrijk is dat zij eerst door pedagogisch medewerkers zijn gestimuleerd. Dit kan volgens de ouders uit dit onderzoek worden gedaan door met een kind voor te bespreken wat een activiteit inhoudt, uitleg te geven over de sociale regels tijdens de activiteit en duidelijkheid te geven over de duur van de activiteit. Ook is het volgens ouders helpend als de kinderen tijdens de activiteit begeleid kunnen worden door een pedagogisch medewerker.

Praktische Zaken

Ouders benoemen dat er veel wisseling in personeel is. Zij geven aan dat dit voor hun kind met een extra ondersteuningsbehoefte niet wenselijk is. De ouders uit dit onderzoek hebben de wens aan meer vaste gezichten op de groep. Vaste gezichten bieden structuur (Overduin et al., 2016). Zoals eerder beschreven is het bieden van structuur voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte erg belangrijk. Doordat er sprake is van een personeelstekort in de kinderopvang, is het lastig voor een BSO om vaste groepen en vaste gezichten te garanderen (Overduin, 2019). Ouders noemen dat op een kinderdagverblijf er meer contact was met vaste medewerkers. Dit zou mogelijk verklaard kunnen worden door het vaste-gezichten criterium waarin staat dat een vaste, vertrouwde pedagogisch medewerker emotionele veiligheid biedt aan een kind. De pedagogisch medewerker kent het kind goed en kan zicht houden op zijn ontwikkeling (Rijksoverheid, z.d.b.). Daarom geldt in Nederland een minimum vaste gezichten dat een kind op de opvang moet hebben. Voor een pedagogisch medewerker op een baby groep geldt dat het een vast gezicht mag zijn voor drie baby's, maar voor pedagogisch medewerkers ligt dit tussen de tien en twaalf kinderen (RVO, z.d.). Er zit dus een groot verschil tussen de hoeveelheid kinderen waar een pedagogisch medewerker op het kinderdagverblijf een vast gezicht voor is en hoe dit voor een pedagogisch medewerker op de BSO is verdeeld. In juli 2024 komt er voor elk kind op de BSO een mentor (Wet Besluit kwaliteit kinderopvang 2024). Mogelijk draagt dit bij aan meer vaste gezichten op een groep. Dit zou mogelijk helpend zijn om te voldoen aan de behoefte van ouders van meer vaste gezichten op de BSO.

Methodologische Reflectie

Er is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd door middel van diepte-interviews om een gedetailleerd beeld te krijgen van de behoefte van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. Door een semigestructureerd interview af te nemen is er de mogelijkheid tot doorvragen geweest op relevante uitspraken van ouders over hun ervaringen en behoeftes. Hierdoor is er een diepgaand inzicht in wat ouders belangrijk vinden opvang

van hun kind op een reguliere BSO. Er is specifiek ingegaan op de begeleiding, de samenwerking tussen ouder en pedagogisch medewerker en de omgeving. Door wel een structuur aan te brengen het interview, is het voordeel dat de opgedane data beter kan worden geanalyseerd (Van der Donk et al., 2017).

Voorafgaand aan het onderzoek is er een interviewleidraad opgesteld. Dit interviewleidraad is getest door twee pilot-interviews. Dit heeft, zoals in de methode beschreven, ervoor gezorgd dat er vragen zijn aangepast in het thema ‘vormgeving’ waardoor het interview beter liep. Hierdoor is er een mogelijk duidelijker beeld ontstaan van de behoeftes van ouders wat betreft de vormgeving op een BSO.

De kinderen van de bevroegde ouders hebben verschillende ontwikkelstoornissen. Er zijn kinderen met ASS, TOS, syndroom van down en angstproblematiek bevroegd. Dit maakt dat het onderzoek een breed beeld geeft van verschillende ondersteuningsbehoeften. Het is hierbij wel belangrijk om op te merken dat er daardoor minder is doorggevraagd op specifieke interventies en handvatten passend bij de soort ontwikkelstoornis van het individuele kind. Mogelijk zou een onderzoek naar één vorm van een ontwikkelingsstoornis, zoals bijvoorbeeld ASS, een duidelijker beeld geven over de desbetreffende stoornis en wat voor deze specifiek deze stoornis helpend is op een BSO.

Naast de sterke kanten van het onderzoek, is het ook van belang om stil te staan van de beperkingen die het onderzoek heeft. Ten eerste is er gebruik gemaakt van een gemakssteekproef. Er zijn dus enkel ouders gevraagd die zelf interesse toonden voor het onderzoek. Deze groep ouders kunnen niet als representatief voor de gehele samenleving worden gezien. De achtergrondkenmerken van de respondenten kwamen veelal overeen. Zo hebben zij veelal hetzelfde opleidingsniveau (hoger opgeleid) en zijn zij allen woonachtig in de provincie Groningen. Daarnaast zijn vijf respondenten vrouw, en één respondent man. Mogelijk hebben ouders met andere achtergrond kenmerken andere behoeftes en ervaringen.

Voorafgaand aan het onderzoek werd gehoopt dat er een punt van theoretische saturatie zou worden bereikt. In verband met de beperkte tijd die er staat voor het schrijven van een thesis, is het niet gelukt om meer dan vijf interviews in te kunnen plannen. Hoewel er bij het laatste interview nog maar een paar nieuwe codes naar voren zijn gekomen, is het punt van theoretische saturatie niet volledig bereikt. Door het afnemen van meer interviews waren mogelijk nog nieuwe thema's naar voren gekomen of andere meningen over de huidige thema's. (Baarda et al., 2021). Er is gestreefd naar een hoge mate van transfereerbaarheid in het onderzoek. Dit houdt in dat de onderzoeksresultaten niet alleen in de onderzochte context geldig is, maar ook in andere contexten (Van Burg, 2011). Zoals hierboven beschreven is het

onderzoek uitgevoerd bij een kleine groep met specifieke achtergrond kenmerken. Deze groep is niet representatief voor alle inwoners van Nederland of andere landen. Het is daarom van belang om op te merken dat de resultaten uit dit onderzoek enkel een uitspraak doen over deze specifieke steekproef. Om dit te generaliseren naar een grotere groep is er meer en uitgebreider onderzoek nodig.

Er is gestreefd naar een hoge mate van geloofwaardigheid (credibility) in het onderzoek. In sociale contexten waarin je vooral met mensen te maken hebt, is het lastig om een onderzoek op een identieke wijze te herhalen (Carey, 2009). De geloofwaardigheid kan worden vergroot door door te kijken of andere onderzoekers uit dezelfde steekproef mogelijk andere resultaten zullen vinden (Bakker et al., 2021 ; Scheepers et al., 2016). Om de geloofwaardigheid te vergroten was er voorgenomen om een andere master student één interview te laten coderen en de codes die hieruit voortkwamen te vergelijken met de codes van de onderzoeker. Vanwege een gebrek aan tijd is dit niet meer gelukt. Dit had mogelijk bijgedragen aan een grotere mate van geloofwaardigheid en wordt in het vervolg aangeraden. Wel is er tussentijds contact geweest tussen de onderzoeker en andere masterstudenten met een soortgelijk onderzoek over het werken naar een inclusievere BSO. Er is met elkaar meegedacht over wat passende codes zijn en hoe er uit de analyse conclusies kunnen worden getrokken.

Door de individuele opzet bevat het onderzoek mogelijk een grotere mate van subjectiviteit. De eigen ervaringen van de onderzoeker kunnen effect hebben gehad op de navolgbaarheid van dit onderzoek (Bakker et al., 2021). De onderzoeker van dit onderzoek is werkzaam met kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte in een groepsetting waarbij er nauw wordt samengewerkt met ouders. Mogelijk heeft de eigen ervaring van wat de onderzoeker in haar werk als prettig ervaart, zoals bijvoorbeeld het bieden van structuur, mee gespeeld in wat als belangrijk uit de analyse naar voren komt.

Aanbevelingen

Een belangrijke aanbeveling voor beleid en praktijk is het aanbrenen van meer structuur en duidelijkheid op een BSO. Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte hebben gemiddeld genomen meer baat bij het aanbieden van structuur (Westerbeek et al., 2007). Het Nederlands Jeugdinstituut beschrijft dat dit bereikt kan worden door het indelen van een dag volgens een past patroon. Ook is het van belang dat er regels en grenzen zijn. Dit draagt bij aan een gevoel van veiligheid (NJI, z.d.c.).

Een andere aanbeveling voor de praktijk zou zijn om pedagogisch medewerkers op de groep te scholen in ontwikkelingsproblematiek. De ouders uit dit onderzoek geven aan dat zij de wens hebben dat pedagogisch meer geschoold. Scholing draagt bij aan meer begrip voor het kind met een extra ondersteuningsbehoefte en betere handvatten voor pedagogisch medewerkers om met afwijkend gedrag om te gaan (Mulvihill et al., 2004).

Omdat er vanwege een beperkte tijd een kleine, groep met veelal dezelfde achtergrondkenmerken is bevestigd, kan het onderzoek niet worden gegeneraliseerd naar alle ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte in Nederland en/of het buitenland. Een vervolgonderzoek, waarbij er een bredere groep ouders wordt bevestigd draagt mogelijk bij aan een completer beeld van de behoeftes van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.

In dit onderzoek zijn ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte bevestigd waarvoor het op dit moment mogelijk is om naar een BSO te gaan. Er is ook een groep kinderen waarbij opvang op een reguliere BSO niet mogelijk is (Westerbeek et al., 2007). Mogelijk hebben deze ouders andere ervaringen en behoeftes dan de kinderen voor wie het nu wel mogelijk is. Dit vraagt om een vervolgstudie.

Conclusie

Concluderend kan er worden gesteld dat kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte baat hebben bij meer begeleiding op een reguliere BSO. Voorbeelden van ondersteuningsbehoeften zijn hulp bij de sociaal-emotionele ontwikkeling, hulp bij zindelijkheid en het bieden van voldoende toezicht op de veiligheid van het kind en de andere kinderen op de groep. Om de begeleiding goed vorm te geven is het van belang dat er voldoende structuur en duidelijkheid wordt geboden op een groep. Duidelijk is geworden dat er op een reguliere BSO hier volgens ouders nodig niet altijd aan wordt voldaan. Vanwege praktische zaken, zoals een personeelstekort, lukt het nu niet altijd om kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte de zorg te bieden die zij nodig hebben op een reguliere BSO. Er moeten volgens ouders kleinere groepen zijn met minder wisselingen in het personeel. De ruimte moet overzichtelijk zijn en er moet rekening worden gehouden met het veilig inrichten van een ruimte. Al deze bovenstaande zaken maken het voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte makkelijk om deel te nemen aan activiteiten op een BSO. De systeemtheorie benoemt het belang van een goede samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers. Dit onderzoek sluit hierbij aan. Om de samenwerking te verbeteren geven ouders aan dat het helpend zou zijn als er meer vaste contactmomenten zouden zijn om tips en handvatten met

elkaar uit te wisselen. Het is bij deze conclusies belangrijk om op te merken dat dit onderzoek uit is gevoerd bij een selectieve groep. Om een completer beeld te krijgen van de behoeftes van ouders dient er vervolgonderzoek te worden uitgevoerd. Dit onderzoek draagt bij aan het vormen van een eerste beeld van de behoeftes van ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op de reguliere BSO.

Literatuurlijst

- Alexander K., Olson L., Entwisle D. (2007). Lasting consequences of the summer learning gap. *American Sociological Review*, 72, 167-180. DOI: 10.1177/0003122407072002
- Andrade, C. (2021). The inconvenient truth about convenience and purposive samples. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 43(1), 86–88.
<https://doi.org/10.1177/0253717620977000>
- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: an analytic tool for qualitative research. *Qualitative Research* 1, (3). 385-405. <https://doi.org/10.1177/146879410100100307>
- Bakker, M., & De Boer, F. (2021). Essay, Debat en Dialoog. *Kwalon*, 26, (2), 88-96.
<https://doi.org/10.5117/KWA2021.2.002.BAKK>
- Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Boom.
- Boink. (2019). *Samenwerking kinderopvang en onderwijs versterkt*. Geraadpleegd op 20 april 2024, van <https://www.boink.info/nieuws/samenwerking-kinderopvang-en-onderwijs-versterkt>
- Boogaard, M., Fukkink, R., & Felix, C. (2008). Chillen, skaten, gamen: opvattingen over kwalitatief goede buitenschoolse opvang in Nederland. (SCO-rapport; Nr. 787). SCO-Kohnstamm Instituut. <http://www.minocw.nl/documenten/3272a.pdf>
- Boogaard, M., Fukkink, R. G., Schreuder, L., Veen, A., Felix, C., ten Hagen, I., Schouten, N., & Trienekens, N. (2009). *Pedagogische kwaliteiten van buitenschoolse opvang: de ontwikkeling van een meetinstrument*. (SCO-rapport; Nr. 821). SCO-Kohnstamm Instituut. <http://www.sco-kohnstammstituut.uva.nl/pdf/sco821.pdf>
- Boxhoorn, M. (2016). Meer rust en minder stress bij autisme. *Tijdschrift voor neuropsychologie*, 11 (2).
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, (3), 77-101.
- Braun, V., & Clarke, V. (2020). Can I use TA? I use TA? Should I *not* use TA? Comparing reflexive thematic analysis and other pattern-based qualitative analytic approaches. *Counselling and Psychotherapy Research*, 21 (1), 37-47. DOI: 10.1002/capr.12360
- Brink, B. (2023). *Richtlijnen wetenschappelijke integriteit en gegevensbescherming studentenonderzoek*. Commissie Ethische Toetsing Onderzoek Rechtsgeleerdheid (CETOR). Geraadpleegd op 27 november 2023, van <https://www.rug.nl/rechten/onderzoek/wetenschappelijke-integriteit/cetor/richtlijnen->

- wetenschappelijke-integriteit-en-gegevensbescherming-studentenonderzoek-januari-2023.pdf
- Bronfenbrenner, U. (2001). *The bioecological theory*. Sage Publications.
- Cai, R. Y., Richdale, A. L., Uljarevic, M., Dissanayake, C., & Samson, A. C. (2018). Emotion regulation in autism spectrum disorder: Where we are and where we need to go. *Autism Research, 11*(7), 962–978.
- Carey, M. (2009). *The social work dissertation*. McGraw-Hill Education.
- Coalitieakkoord. (2021). *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst: Coalitieakkoord 2021-2025 – VVD, D66, CDA en ChristenUnie*. Geraadpleegd op 23 november 2023, van <https://www.kabinetsformatie2023.nl>
- De Bildt, A., Servatius-Oosterling, I., & De Jonge, M. (2021). *Autisme bij kinderen*. Bohn Stafleu van Loghum.
- De Boer, F. (2016). Combineer een inductieve en deductieve aanpak. *KWALON, 22*, (3). <https://doi.org/10.5117/2016.021.002.003>
- De Graaf, G., & Lamberts, R. (2022). *Leidraad voor de onderwijskundige begeleiding van leerlingen met Downsyndroom*. Geraadpleegd op 24 mei 2024, van <https://downsyndroom.nl/wp-content/uploads/2022/08/leidraad-onderwijs.pdf>
- European Union (2021). *Union of Equality Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021-2030*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. doi:10.2767/31633
- Expertisecentrum Kinderopvang (z.d). *Diversiteit en inclusie*. Geraadpleegd op 19 april 2024 van, <https://expertisecentrumkinderopvang.nl/onderwerpen/diversiteit-en-inclusie>
- Gilsing, R. (2007). *Liefst zoals thuis*. Geraadpleegd op 12 november 2023, van https://repository.scp.nl/bitstream/handle/publications/903/Liefst_zoals_thuis.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Halpern, R. (2000). The promise of after-school programs for low-income children. *Early Childhood Research Quarterly, 15*, 185-214.
- Hennink, M., & Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: a systematic review of empirical tests. *Social Science & Medicine, 292*. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114523>
- Inspectie van het onderwijs. (2022). *Schoolloopbanen van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften*. Geraadpleegd op 1 december 2023, van <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2022/04/13/schoolloopbanen-van-leerlingen-met-extra-ondersteuningsbehoeften-svho-2022>.

- Klatte, I.S., Ketelaar, M., De Groot, A., Bloemen, M., & Gerrits, E. (2023). Collaboration: how does it work according to therapist and parents of young children? A systematic review. *Child: Care, Health, and Development*, 50, (1).
<https://doi.org/10.1111/cch.13167>
- Ledoux, G., Van Eck, P., Schoevers, E., Van Aarsen, E., Van der Grinten, M., & Bomhof, M. (2020a). *Centrale thema's in de Evaluatie Passend onderwijs Deel III*. Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Geraadpleegd op 2 december 2023, van https://evaluatiepassendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2020/06/Centrale-themas-Deel-3_DEF.pdf
- Ledoux, G., Waslander, S., & Eimers, T. (2020b). *Samenvatting evaluatie passend onderwijs*. Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Geraadpleegd op 28 februari 2024, van <https://evaluatiepassendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2020/05/Samenvatting-evaluatie-passend-onderwijs-2020.pdf>
- Lundy, L. (2007). 'Voice' is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, 33 (1), 927-942. DOI: 10.1080/01411920701657033
- Majid, M.A.D., Othman, M., Mohamed, S.F., Lim, S.A.H., & Yusof, A. (2017). Piloting for Interviews in Qualitative Research: Operationalization and Lessons Learnt. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 7, (4). 1073- 1080. DOI: 10.6007/IJARBSS/v7-i4/2916
- Ministerie van sociale zaken en Werkgelegenheid (2021) *De betekenis van bso voor ouders en kinderen. Een kwalitatief onderzoek naar de toegevoegde waarde van bso*. Geraadpleegd op 1 december 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/02/22/de-betekenis-van-bso-voor-ouders-en-kinderen>
- Mulvihill, B., Cotton, J., & Gyaben, S. (2004). Best Practices for Inclusive Child and Adolescent Out-of-school Care: A Review of the Literature. *Family & Community Health*, 27 (1), 52-64.
- Nederlands Jeugdinstituut (NJI) (z.d.a.). *Wat speelt er rond inclusiever onderwijs?* Geraadpleegd op 27 februari 2024, van <https://www.nji.nl/verbinding-onderwijs-en-jeugdhulp/wat-speelt-er-rond-inclusiever-onderwijs>
- Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJG) (z.d.b.). *Verschillende vormen van kinderopvang*. Geraadpleegd op 29 november 2023, van <https://www.nji.nl/kinderopvang/verschillende-vormen-van->

- Scheepers, P., Tobi, H., & Boeije, H. (2016). *Onderzoeksmethoden*. Boom.
- Schrander-Stumpel, C.T.R.M., Curfs, L.M.G., & Van Ree, J.W. (2005). *Klinische genetica*. Bohn Stafleu van Loghum.
- Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R., & Hoex, J. (2011). *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Geraadpleegd op 29 februari 2024, van https://expertisecentrumkinderopvang.nl/images/pedagogische-kaders/boek_peka_kindercentra_4-13.pdf
- Sharp, E.C., & Pelletier, L.G. (2006). The double-edged sword of rewards for participation in psychology experiments. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 38, (3). 269-277. DOI: 10.1037
- Smid, H., & Vaes, M. (2022). De transitie in de kinderopvang begonnen. *Management Kinderopvang*, 28, 22-25. <https://doi.org/10.1007/s41190-022-1014-0>
- UNICEF Nederland (2019). *Verdrag inzake de rechten van het kind*. Geraadpleegd op 23 november 2023, van <https://www.unicef.nl/files/Unicef-kinderrechtenverdrag-2019.pdf>
- Van Burg, J.C. (2011). Kwaliteitscriteria voor ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek. In J. van Aken, & D. Andriessen (editors). *Handboek ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek: Wetenschap met effect*. Boom Lemma.
- Van Eck, P., & Exalto, R. (2019). *De positie van ouders in passend onderwijs*. Geraadpleegd op 9 december 2023, van https://evaluatiepassendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2019/12/POM_nummer5_2019_DEF_LR_p036-041.pdf
- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2017). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Coutinho.
- Van der Horst, F., Lucassen, N., Kok, R., Sentse, M., Jooren, L., & Luijk, M. (2016). *Opgroeien in het hedendaagse gezin. Inleiding in de gezinspedagogiek*. LannooCampus.
- Van Keulen, A., & Singer, E. (2017). *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar* [E-book]. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. Geraadpleegd op 11 november 2023, van <https://rug.on.worldcat.org/search/detail/1005354120?lang=en&queryString=samen%20verschillend>
- Van Lanen, M. (2010). Inductief én deductief analyseren bij kwalitatief onderzoek: het geheel is meer dan de delen. *Kwalom Lemma*, 43, 15-1.
- Van Mieghem, A., Verschueren, K., Petry, K., & Struyf, E. (2020). An analysis of research on inclusive education: a systematic search and meta review. *International Journal of Inclusive Education*, 24:6, 675-689, DOI: 10.1080/13603116.2018.1482012.

- Veen, A., Boogaard, M., Fukkink, R., & Valkestijn, M. (2008). *Wat heb je gedaan vandaag?: een onderzoek naar opvang en educatie rond de basisschool: aanbod, wensen en behoeften*. SCO-Kohnstamm Instituut van de Faculteit de Maatschappij- en Gedragwetenschappen, Universiteit van Amsterdam & Nederlands Jeugdinstituut.
- Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang. (2023). *Op weg naar een inclusievere kinderopvang*. Geraadpleegd op 10 november 2023, van <https://www.waarborgfondskinderopvang.nl/kennis/kennisbank/inspiratiedocument-op-weg-naar-inclusievere-kinderopvang>
- Westerbeek, K., Duijnhouwer, V., Greven, L., & Rietveld, E. (2007). *Buitenschoolse opvang voor kinderen met een beperking : behoeften, aanbod, knelpunten en successen*. Utrecht: Sardes; Rotterdam: CED-Groep.
- Wet besluit kwaliteit kinderopvang. (2024). Geraadpleegd op 11 mei 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039936/2024-02-01/0/Hoofdstuk3/Artikel34/informatie>
- Zemni, S., & Ben Yakoub, J. (2018). *Inclusieve maatschappij*. In F. Dhont (Ed) Gemeen.d (pp. 57-70). Brussel: Socius, Steunpunt Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk.

Bijlage A: Interviewleidraad

Vanuit de Rijksuniversiteit Groningen is onlangs een onderzoeksproject gestart naar het werken richting een 'inclusievere buitenschoolse opvang'. Hiermee wordt bedoeld dat opvang op de BSO voor zoveel mogelijk verschillende kinderen mogelijk kan worden gemaakt. Er zijn drie deelprojecten gestart om grip te krijgen op wat 'inclusie' voor de BSO en betrokkenen betekent. Vandaag stel ik u graag vragen over wat u als ouder belangrijk vindt.

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in waar u als ouder behoefte aan heeft wat betreft de hulp die uw kind krijgt op de BSO. Er wordt gekeken naar de begeleiding van uw kind, de samenwerking tussen u en de medewerkers en de inrichting van een BSO. Door uw deelname hopen we een duidelijker beeld te krijgen van wat ouders belangrijk vinden voor hun kinderen die extra hulp nodig hebben op de BSO.

Van tevoren heeft u een informatie formulier gelezen, heeft u hier nog vragen over?

Ik zal u eerst wat vertellen over hoe het interview eruit gaan zien. Het interview duurt een uur. Er zijn drie thema's waar ik u vragen over ga stellen. U kunt ten alle tijden aangeven te stoppen met het onderzoek als u deze behoefte voelt.

Het interview wordt opgenomen met een audiorecorder. Het is gebruikelijk om deze opnames tien jaar te bewaren. Na deze tien jaar zullen de audio opnames worden verwijderd. De interviews worden letterlijk uitgeschreven. Deze bestanden zullen wij op een beveiligde schijf bewaren van de universiteit van Groningen.

Ik ga zorgvuldig met uw gegevens en antwoorden om. Ik zorg dat de informatie niet terug te herleiden is naar u of uw kind.

Dat was de informatie vanuit mij. Heeft u nog vragen?

Als u geen vragen meer heeft kunnen we het toestemmingsformulier tekenen en beginnen. Nogmaals bedankt voor uw deelname.

Voor de vragen beginnen zou ik nog graag de opnameapparatuur een keer testen.

Start interview

De eerste vragen gaan over algemene informatie over uw kind. Deze stel ik om u en uw kind beter te leren kennen. Ook maakt dit het later in het onderzoek mogelijk om te kijken of deze algemene informatie meespeelt in wat een kind nodig heeft.

Algemene informatie

(Vragen over gegevens die al bekend zijn kunnen weggelaten worden)

- Kunt u mij iets leuks vertellen over uw kind?
- Hoe zou u uw kind omschrijven aan iemand die uw kind niet kent?
- Hoe oud is uw kind?
- Is het een jongen of een meisje?
- Wat voor type onderwijs volgt uw kind (regulier, SBO of SO +cluster). In welke klas zit uw kind?
- Hoe lang gaat uw kind al naar de huidige BSO?
- Naar welke vormen van opvang is uw kind eventueel eerder al geweest?
- Wat is de reden dat u voor uw kind deze BSO heeft gekozen?
- Wilt u eens wat vertellen over de BSO waar uw kind heen gaat? (+ doorvragen naar groepsgrootte etc).

We gaan het nu hebben over het onderwerp begeleiding. In dit interview wordt daar mee bedoelt hoe uw kind op de BSO wordt geholpen door de pedagogisch medewerker. Bij begeleiding op de BSO kan worden gedacht aan het uitleggen van sociale situaties, het kind helpen bij het omgaan met emoties of aanpassingen maken in wat er van een kind wordt gevraagd.

Begeleiding

- Waarbij heeft uw kind hulp of extra ondersteuning nodig als hij op de BSO is?
- Hoe wordt er tegemoet gekomen aan de behoeften van uw kind? En wat vindt u hier goed aan?
- Kunt u een voorbeeld situatie noemen van een keer dat er goed tegemoet gekomen is aan de behoeften van uw kind?
- Wat zijn volgens u verbeterpunten in de begeleiding van uw kind?
- Hoe ziet de ideale begeleiding van uw kind op de BSO er volgens u uit?
- Stel dit is niet haalbaar, wat is dan in uw ogen het minimale dat de BSO aan begeleiding moet kunnen bieden?

Bedankt voor uw antwoorden. Is er nog iets dat u toe wil voegen voor we doorgaan naar het volgende onderwerp?

Het volgende onderdeel gaan over de samenwerking tussen u en de medewerkers op de BSO. U kunt hierbij denken aan hoe vaak u contact met elkaar hebt en hoe u informatie over uw kind met elkaar deelt.

Samenwerking (pedagogisch medewerker en ouder)

- Hoe tevreden bent u over het algemeen met de samenwerking tussen u als ouder en de pedagogisch medewerkers? Kunt u een voorbeeld geven van wat er goed gaat?
- Hoe ziet het contact tussen u en de medewerkers van de BSO over de begeleiding van uw kind eruit?
- Wat vindt u goed gaan in de huidige samenwerking tussen u als ouder en pedagogisch medewerker?
- Wat zijn volgens u verbeterpunten in de samenwerking tussen u als ouder en pedagogisch medewerker?
- Hoe zou volgens u de ideale samenwerking tussen ouder en pedagogisch medewerker eruit zien?

Dit waren de vragen van dit onderdeel, bedankt voor uw antwoorden. Is er tot slot nog iets wat u nog kwijt wil voor we overgaan naar het laatste deel van het interview?

De laatste vraag van het interview gaat over hoe de fysieke ruimte van een BSO eruit moet zien. Hierbij kunt u denken aan de ruimte, hoeveel kinderen er in een groep zitten en wat voor speelgoed er moet zijn.

Omgeving

- Hoeveel kinderen zitten er op de groep van uw kind?
- Hoe ziet de ruimte op de BSO van uw kind eruit? Wat is uw mening over deze inrichting?
- Welk speelmateriaal is er beschikbaar op de groep?
- Hoe dient de fysieke omgeving op de BSO eruit te zien om voor uw kind als thuis te voelen?
- Wat heeft uw kind nodig in de inrichting van een BSO om mee te kunnen doen met activiteiten?

Afsluiting interview

Dit waren de vragen van de interviews. Heeft u nog vragen en/of opmerkingen?

Als u geen vragen meer heeft sluiten we het interview af. Zoals aan het begin aangegeven zullen wij zorgvuldig met de gegevens omgaan. De audio opnames worden bewaard tot het afsluiten van het onderzoek.

Mocht u zich na het interview bedenken, heeft u na vandaag twee weken de tijd om u alsnog terug te trekken. Dit kunt u doen door te mailen naar mijn thesis begeleider Dr. Erica Kamphorst, via het volgende email-adres: e.kamphorst@rug.nl. Dit email-adres vindt u ook terug om het informatie formulier.

Heeft u nog vragen en/of opmerkingen?

Nogmaals bedankt voor uw deelname aan het interview.

Einde interview

Bijlage B: Informatie- en toestemmingsformulier

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

VOOR PARTICIPANTEN

“INCLUSIE OP DE BUITENSCHOOLSE OPVANG”

Waarom krijgt u deze informatie?

- Vanuit de Rijksuniversiteit Groningen is onlangs een onderzoeksproject gestart naar het werken richting een 'inclusievere buitenschoolse opvang'. Hiermee wordt bedoeld dat kinderen die extra hulp nodig hebben ook naar een BSO kunnen gaan. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan de hulp voor een kind bij het omgaan met emoties of het samenspelen. Er zijn drie deelprojecten gestart om grip te krijgen op wat 'inclusie' voor de BSO en betrokkenen betekent. Het doel van dit huidige onderzoek is een beeld te krijgen wat u als ouder belangrijk vindt in de hulp die uw kind op de BSO krijgt.
- Omdat u een ouder bent van een kind die extra ondersteuning krijgt op de BSO, hebben we u uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. Als ouders kent u uw eigen kind het beste en weet u wat goed voor uw kind is. Het is daarom van belang dat uw behoeften goed in kaart worden gebracht. Voor het onderzoek zullen we u aan de hand van een interview vragen stellen over wat uw kind nodig heeft op de BSO.
- Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een student van de Rijksuniversiteit van Groningen. Mijn naam is Floor Wiggers. Ik zal de interviews afnemen en aan de hand van deze resultaten mijn scriptie schrijven. Gedurende het onderzoek word ik begeleid door Dr. Erica Kamphorst.

Moet u meedoen aan dit onderzoek?

- Meedoen aan het onderzoek is vrijwillig. Wel is uw toestemming nodig. Lees deze informatie daarom goed door. Bij onduidelijkheden is er de ruimte om vragen te stellen. Pas daarna besluit u of u mee wilt doen. Als u besluit niet mee te doen, is er geen verplichting om de reden daarvoor te delen en het zal geen negatieve gevolgen hebben. Het recht om niet mee te doen geldt op elk moment, ook nadat u hebt toestemt met het interview.

Waarom dit onderzoek?

- Het doel van het onderzoek is meer inzicht te krijgen in het werken richting een inclusievere BSO. Hierbij kijken we naar de behoeftes van ouders. In Nederland is er steeds meer aandacht voor het creëren van een inclusievere samenleving. Dit betekent dat alle mensen ongeacht hun beperking, geloof of afkomst mee mogen doen in de maatschappij. Hoewel er in het onderwijs al veel aandacht voor is, is er nog weinig bekend over inclusie op de BSO. Met dit interview hopen wij een beter beeld te hebben van wat u als ouder belangrijk vindt op een BSO. Dit met als doel beter aan te kunnen sluiten bij wat uw kind nodig heeft op de BSO. Mogelijk kan op basis daarvan verder onderzocht worden wat er moet gebeuren om te werken aan een inclusievere BSO.

Wat wordt er tijdens het onderzoek van u gevraagd?

- Er zal per participant één interview worden afgenomen met een duur van maximaal 60 minuten. Voordat het interview van start gaat, zal eerst om toestemming tot deelname gevraagd worden. Dit kan u geven aan de hand van een ondertekening van het geïnformeerde toestemmingsformulier (informed consent). Wanneer u als deelnemer toestemming hebt gegeven voor deelname aan het onderzoek, zal het interview beginnen.
- Het interview zal bij voorkeur fysiek afgenomen worden in het voorjaar van 2024 (maart of april). Mocht een fysiek interview niet mogelijk zijn, dan kan dit eventueel ook via beeldbellen worden afgenomen. Tijdens het interview zullen wij u vragen stellen betreffende het eerdergenoemde doel van dit onderzoek. Van het interview wordt een audio-opname gemaakt. Hier wordt toestemming aan u voor gevraagd. Deze audio-opnames worden na afloop van het interview getranscribeerd door de onderzoeker. Na het verwerken van de benodigde informatie worden de audio-opnames verwijderd.
- Deelname aan het onderzoek is vrijwillig en u bent op ieder moment vrij om met het interview te stoppen als u niet verder wilt gaan. Na afloop van het interview heeft u nog twee weken de tijd om u terug te trekken als u dit wenst. Dit kan door contact op te nemen met onze thesis begeleider via het volgende email-adres: e.kamphorst@rug.nl.
- Er zal mogelijk een tweede masterstudent/onderzoeker aanwezig zijn bij het interview die niet actief meedoet, maar aantekeningen maakt en het technische deel voor zijn/haar rekening neemt.

Welke gevolgen kan deelname hebben?

- Door meer informatie te verzamelen over uw mening, ervaringen en behoeftes hopen wij zicht te krijgen op wat uw kind nodig heeft op de BSO. We geven u graag de gelegenheid om uw ervaringen en meningen met ons te delen. De resultaten zullen mogelijk helpen om beter aan te kunnen sluiten bij kinderen met een hulpvraag op de BSO.
- Deelname aan het onderzoek zou kunnen leiden tot zorgen of vragen over de hulp die uw kind op de BSO krijgt. We zullen inclusie en de hulp die uw kind krijgt uitgebreid bespreken. Het kan zijn dat dit zorgen bij u oproept of u of u hier op een bepaalde manier naar kijkt. Mocht dit het geval zijn, en worden deze zorgen of vragen extra aangewakkerd door het interview, dan is het belangrijk om te weten dat er een mogelijk is om hierover in gesprek te gaan met mij als onderzoeker of met de hoofdonderzoeker (Erica Kamphorst via e.kamphorst@rug.nl).

Hoe gaan we met uw gegevens om?

- Wij gebruiken uw data enkel en alleen voor ons onderzoek en vergelijkbare publicaties zoals een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift. De verworden data worden niet gebruikt voor andere doeleinden.
- Na het afnemen van de interviews, worden de verzamelde gegevens op basis van de audiobestanden door ons woordelijk uitgetypt en vervolgens gecodeerd in Atlas.ti. Eventuele informatie die u, of uw kind, als persoon zou kunnen identificeren zal worden gemaskeerd. Er worden geen namen of andere gegevens genoemd in de

presentatie van de gegevens en de onderzoeksresultaten die kunnen verwijzen naar u als persoon.

- De audiobestanden en transcripties zullen worden opgeslagen volgens de ethische procedures van de Gedrags- en Maatschappijwetenschappen faculteit, in een beveiligde omgeving van de Rijksuniversiteit Groningen. Alleen wij en onze onderzoeksbegeleiders zullen toegang hebben tot de audio-opnames.

Wat moet u nog meer weten?

- U kunt ten alle tijden vragen stellen over het onderzoek; nu, tijdens het interview, maar ook na afloop. Dit kan op het moment van afname, of door mij te mailen (Floor Wiggers; f.a.wiggers@student.rug.nl).
- Heeft u vragen/zorgen over uw rechten als onderzoeksdeelnemer of de uitvoering van het onderzoek? U kunt hierover contact opnemen met de ethische commissie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen (ec-bss@rug.nl).
- Heeft u vragen of zorgen over hoe er met uw persoonsgegevens wordt omgegaan? U kunt hierover contact opnemen met de functionaris gegevensbescherming van de Rijksuniversiteit Groningen (privacy@rug.nl)

Als onderzoeksdeelnemer heeft u recht op een kopie van deze onderzoeksinformatie,

GEÏNFORMEERDE TOESTEMMING

“INCLUSIE OP DE BUITENSCHOOLSE OPVANG”

- Ik heb de informatie over het onderzoek gelezen. Ik heb genoeg gelegenheid gehad om er vragen over te stellen.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat, wat er van me gevraagd wordt, welke gevolgen deelname kan hebben, hoe er met mijn gegevens wordt omgegaan en wat mijn rechten als deelnemer zijn.
- Ik begrijp dat deelname aan het onderzoek vrijwillig is. Ik kies er zelf voor mijn bijdrage. Als ik stop, hoef ik niet te verklaren waarom. Stoppen heeft geen negatieve gevolgen voor mij als participant.
- Ik geef hieronder aan waar ik toestemming voor geef.

Toestemming voor deelname onderzoek

Ja, ik geef toestemming voor deelname.

Nee, ik geef geen toestemming voor deelname.

Toestemming voor het maken van audio opnames tijdens het onderzoek

Ja, ik geef toestemming voor het maken van audio-opnames van mij als deelnemer.

Nee, ik geef geen toestemming voor het maken van audio-opnames van mij als deelnemer.

Toestemming voor de verwerking van mijn persoonsgegevens

Ja, ik geef toestemming voor de verwerking van mijn persoonsgegevens zoals vermeld in de onderzoeksinformatie. Ik weet dat ik tot 2 weken na afname van het interview (onderstaande datum) kan vragen om mijn gegevens te laten verwijderen of informatie te herzien. Ook als ik besluit te stoppen met deelname tijdens het interview kan ik hierom vragen.

Nee, ik geef geen toestemming voor de verwerking van mijn persoonsgegevens.

Volledige naam deelnemer	Handtekening deelnemer	Datum

Volledige naam aanwezige onderzoeker	Handtekening onderzoeker	Datum

De aanwezige onderzoeker verklaart dat de deelnemer uitvoerig over het onderzoek is geïnformeerd.

Als onderzoeksdeelnemer heeft u recht op een kopie van dit toestemmingsformulier.

Bijlage C: Codeboom

Thema	Code	Omschrijving
Begeleiding	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Hulp voor kind in sociale situaties en bij het omgaan met emoties
	Zindelijkheid	Hulp bij luier en/of hulp bij naar de wc gaan
	Structuur en duidelijkheid	Kind heeft een duidelijke omgeving nodig met regels en uitleg en voorbereiding
	Toezicht	Het kind moet in de gaten gehouden worden door een volwassene
	Extra aandacht	Het kind heeft meer aandacht nodig van pedagogisch medewerkers dan leeftijdsgenoten op de BSO
	Rustmomenten	Het kind heeft meer rustmomenten nodig dan leeftijdsgenoten op de BSO
	Houding pedagogisch medewerkers	Hoe pedagogisch medewerkers tegenover het begeleiden van een kind met extra ondersteuningsbehoeftes staan
	Kennisuitbreiding	Medewerkers moeten geschoold worden
Samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en ouders	Positieve ervaringen contact	Ervaringen in het contact met pedagogisch medewerkers waar ouders tevreden over zijn
	Gebrek aan contact	Ouders hebben de wens dat er meer contact is/was.
	Overdrachtsmomenten	Hoe de communicatie tussen ouder en medewerker wordt vormgegeven bij het ophalen na een BSO dag
	Betrokkenheid ouder	De ervaring van ouders over op welke ervaring zij invloed hebben op de begeleiding van hun kind op de BSO

Thema	Code	Omschrijving
Vormgeving	Vormgeving ruimte	Hoe de ruimte is ingericht
	Groepsgrootte	Hoeveel kinderen per groep en hoeveel pedagogisch medewerkers
	Speelmateriaal	Welk speelgoed is aanwezig op de groep
Activiteiten	Begeleiding activiteiten	Wat heeft een kind met een extra ondersteuningsbehoefte volgens ouders nodig om mee te kunnen doen met een activiteit
	Uitjes	Een activiteit met de groep van de BSO die buiten de BSO locatie plaatsvindt.
Praktische zaken	Wisselingen in personeel	Wanneer er vaak gewisseld wordt in pedagogisch medewerkers op een groep.
	Indicaties	Of de gemeente wel of niet geld wil investeren in extra begeleiding van een kind op de BSO